

Naravovarstvena akcija za ohranjanje barjanskega okarčka

Besedilo: Slavko Polak in Matjaž Jež

Barjanski okarček (*Coenonympha oedippus*) sodi med evropsko najbolj ogrožene vrste dnevnih metuljev. V Sloveniji je vrsta razširjena na močvirnih traviščih na jugozahodnem delu Ljubljanskega barja in v okolici Grosuplja ter na zaraščajočih se suhih traviščih v primorskem delu Slovenije. Za ohranjanje te vrste je v Sloveniji opredeljenih 9 območij ekološkega omrežja Natura 2000. Eno teh je območje Črne doline pri Grosuplju. Na tukajšnjih ostankih nizkega barja živijo še močvirski cekinček (*Lycaena dispar*) in drobna orhideja Loeselova grezovka (*Liparis loeselii*) ter številne druge redke in ogrožene živalske ter rastlinske vrste. Žal pa se je pri monitoringu barjanskega okarčka izkazalo, da se ugodno stanje habitata za to vrsto na območju Črne doline naglo slabša. Zaradi opustitve nekdanje ekstenzivne košnje se območje danes namreč hitro zarašča, na nekaterih mestih barja in močvirni travniki že prehajajo v gozd.

Zavod RS za varstvo narave je na pobudo Matjaža Ježa (OE Maribor) in s sodelovanjem Lare Jogan Polak (OE Ljubljana) organiziral prostovoljno naravovarstveno akcijo, s katero bi poskusno očistili del zaraščanih površin in tako zajezili hitro številčno upadanje barjanskih okarčkov v tem območju. Na osnovi popisov metuljev v zadnjih letih je bilo ocenjeno, da bo brez hitrega ukrepanja populacija barjanskega okarčka tod lahko celo lokalno izumrla. K prostovoljnemu naravovarstvenemu sodelovanju je zavod povabil entomologe Društva za proučevanje in ohranjanje metuljev Slovenije ter Slovenskega entomološkega društva Štefana Michielija. Pri organizaciji akcije pa so sodelovali tudi predstavniki zavoda za gozdove in lastnik zemljišča.

Akcija je bila sprva predvidena za konec oktobra, a je bila zaradi pretoplega vremena dvakrat preložena na obdobje prvih zmrzali. V toplih poznojesenskih dneh se namreč gosenice barjanskega okarčka še vedno rade sončijo na bilkah svojega habitata, zato bi jih s svojo aktivnostjo lahko motili. Akcija čiščenja zaraslih površin močvirnih travnikov je tako stekla 3. de-

Po naravovarstveni akciji na območju Črne doline pri Grosuplju je bilo 0,3 hektara zaraščanih površin očiščenih in povrnjenih v primeren habitat za barjanskega okarčka (foto: Marko Simić).

cembra 2011, ko se je po daljšem obdobju mraza, megle in dežja pokazalo celo zimsko sonce. Zbralo se nas je 17 navdušenih prostovoljcev in v dobrih štirih urah intenzivnega ročnega dela s kosami, žagami, vrtnimi škarjami in grabljami smo očistili grmovje, mlado drevje in trstičje s približno 0,3 hektara nekdanjega prvovrstnega močvirnega travnika. Bojazen, da bi pri tem ogrožali gosenice barjanskih okarčkov, se je izkazala za odvečno, saj smo se lotili tako zaraščanega območja, da je bilo za okarčke že izgubljeno. Bolj traviščnemu delu območja, na katerem, upamo, vrsta še vedno vztraja, smo se izognili.

Glede na izhodiščno stanje je bil pogled na očiščeno površino navdušujoč. Skoraj nismo mogli verjeti, kaj vse lahko z malo dobre volje in skupinskim prostovoljnim delom naredimo! Komaj čakamo na letošnjo sezono, da preverimo stanje in ugotovimo, ali smo uspeli s sicer majhno akcijo barjanskemu okarčku vsaj malo razširiti domek. Če se bo naslednjo sezono okarček naselil na »naši« očiščeni parceli, bomo jeseni ponovno zagrabili za kose, žage in drugo orodje. 🦋

Udeleženci naravovarstvene akcije po končanem delu (foto: Marko Simić).

Barjanski okarček (*Coenonympha oedippus*) sodi med evropsko najbolj ogrožene vrste dnevnih metuljev (foto: Barbara Zakšek).